

GUNNERSKE Nytt

**GUNNARSKOGS BYGDELAGS
TIDNING**

Pris: 50:-
NR 3: 2023

Gunnarskogs hembygdsförening 90 år. Foto: Gunnarskogs Hembygdsförening

Gunnarskog - bygd i dåtid och nutid

Vad som gör en bygd till vad den är är såklart miljö, byggnader, läge, klimat och en massa andra teknikaliteter.

Det som dock enligt min mening är det viktigaste är vi personer som bor och verkar här; hur vi agerar, vilka värderingar vi har och vad vi gör är själen/kärnan i hur andra människor upplever Gunnarskog.

I detta nummer får ni läsa om vad som hände förr och vad som händer nu, allt mycket viktigt för om vi får personer att trivas och vilja spendera sitt liv här och skapa en levande bygd.

Traditioner, återkommande evenemang, litteratur, naturvård och nya aktiviteter av nyinflyttade, blandat med spännande historia från andra världskrigets dagar bjuds det på i detta nummer.

Önskar er alla en trevlig lässtund och höst!

Ronny Olsson, ordförande Gunnarskogs Bygdelag

Günnerske Nytt

Nummer 3, årgång 30, 2023

Ansvarig utgivare:

Ronny Olsson Gunnarskogs Bygdelag

Tel: 070-248 94 96

För medl.avg

Bg: 819-2460

Redaktionskommitte:

Willy Ekmark

Therese "Tess" Olsson

Bo Eriksson

Märta-Lisa Magnusson

Ronny Olsson

För annonsering kontakta Maja Olsson

Tel: 0570-77 00 96

Annonspriser:

1/8 sida 400 kr

1/4 sida 600 kr

1/2 sida 900 kr

1/1 sida 1200 kr

Innersida konvolut 1265

Baksida utsida 1320

Annonser kan även mailas direkt till:
olssonronny@hotmail.com

Insändare, artiklar m.m mottages gärna.

e-post: redaktion@gunnarskog.nu

Hemsida: www.gunnarskog.nu

Utkommer med 4 nr/år

Upplaga varje gång ca 700 exemplar.

Prenumerations-/medlemsavgift är 200 kr.

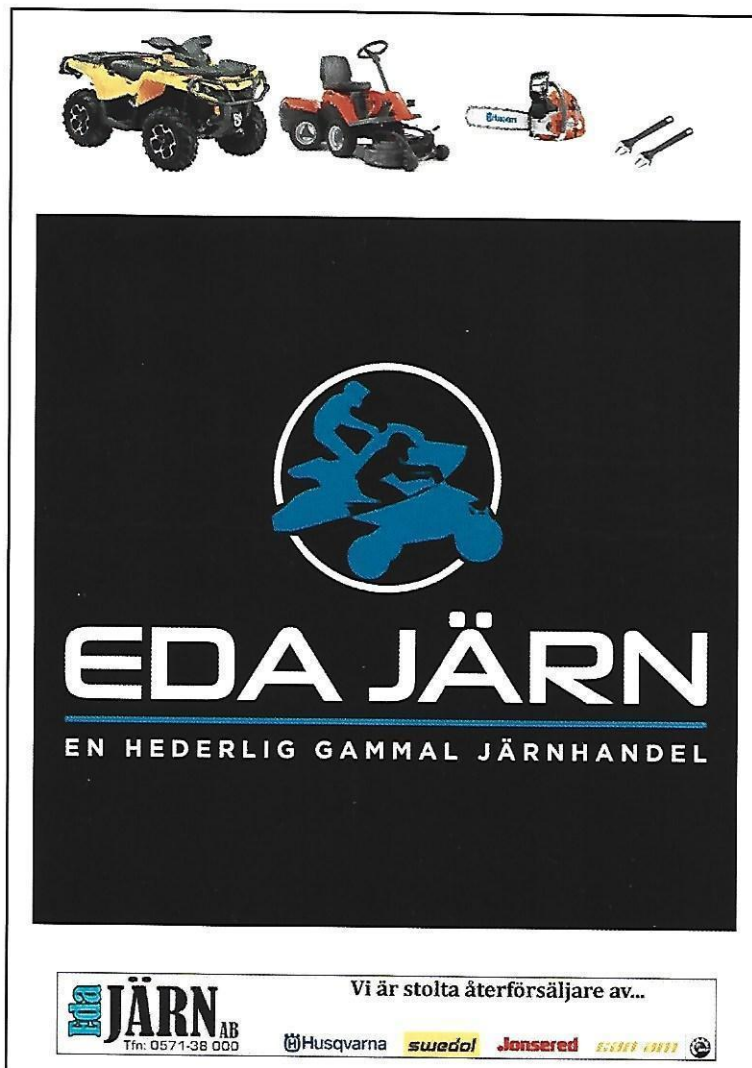
Sätt in avgiften på bankgiro 819-2460

Tidningen är politiskt och religiöst obunden.

Redaktör:

Ronny Olsson

e-post: olssonronny@hotmail.com

Vi är stolta återförsäljare av...

ETA JÄRN AB
Tfn: 0571-38 000

Husqvarna swedal Jonsred

15 års jubileum

Vi har nu jobbat 15 år i skogsägares tjänst vilket vi under året kommer att fira med diverse extraerbjudanden. Håll utkik på vår hemsida eller kontakta våra köpare.

- **Virkesköp med export samt lokal försäljning**
Gallring och föryngringsavverkning.
- **Plantor & plantering**
Vi är återförsäljare av Norrplants tall-, gran- och lärkplantor.
- **Röjning**
Ungskog- och underväxtröjningar.

Christian Persson: 070-647 52 60, christian@forimp.se

Daniel Andersson: 070-910 68 90, daniel@forimp.se

Eric Gäverth: 070-647 01 54, info@forimp.se

HÖSTMARKNAD

Lördagen 30 september

Klockan 11:00 – 15:00

på Gunnarskogs

Hembygdsgränd

Försäljning av skördade produkter och
hantverk

Servering av soppa och kaffeservering

Välkomna

Gunnarskogs Hembygdsförening

JULMARKNAD

Lördagen 25 november

Klockan 11:00 – 15:00

på Gunnarskogs Hembygdsgränd

Försäljning av hemslöjd och lingonriskransar

Fiskdamm för barnen

Underhållning

Kaffeservering

Välkomna

Gunnarskogs Hembygdsförening

Studieförbundet
Vuxenskolan

Hyr din lokal i Järperuds Bygdegård!

För kalas, möten, auktioner, konserter och andra
uppträdanden. Boka hos Bo-Göte 0570-772004

Kondoleanser

Genom Gunnarskogsfonden, kan beställas av

Ronny Olsson 070-248 94 96
olssonronny@hotmail.com

Therese Olsson 073-0650504 (Må-Fr 13-18)
tess.olsson@gunnarskog.nu

Bg 471-5405, SWISH 123 174 7641

Röda Korset
Gunnarskog
kondoleanser
Kan beställas av
Yvonne Olsson
0570-772001

LedinsGrusAB

- Stora och små krossningar med ambulerande krossverk
- Grusleveranser efter dina behov

ledinsgrus.se 0570-32044 Gunnarskog

Bortans IK Gym i Tvärud

Gymmet i Tvärud är nu nyrenoverat och man behöver absolut inte åka längre än så för att ge musklerna och flåset en ordentlig duvning.

Under ledning av Anders Andersson och Therese Eriksson har vi nu fått en bra variation av hantlar, skivstänger, kettlebells, konditions- och styrkemaskiner.

Blandningen av utövare är också stor, alltifrån pensionärgänget via vana gymrävar till ungdomar under 16 år med sällskap av föräldrar som provar på om detta är något för dem.

Flexibelt är ledordet då man kan komma in i lokalen närhelst under dygnet med hjälp av nyckelgömmor med kod. Priserna är också mycket moderata då ett årskort kostar 800 kr om man är medlem i BIK (150 kr/år).

Betalar gör man lätt med SWISH 123 362 0390 eller bankgiro 135-7573; faktura för utnyttjande av friskvårdsbidrag kan också erhållas om man behöver det.

Text: Ronny Olsson Foto: Anders & Therese

Sommarcafé och fa

Driftiga damer!

Denna sommar har det varit aktiviteter i Bortan och inte minst stort engagemang bland både yngre och äldre. Med initiativ från bygdens unga familjer, med stöd från Bortans bygdegårdsförening, har det börjat hända lite saker i vår lilla by igen.

Sommarcafé

Den 2 juli hölls ett sommarcafé vid Bortans bygdegård som ett litet startskott på sommaren. I och med den lekplats/samlingsplats som planeras vid bygdegårdens gamla fotbollsplan, gick alla intäkter samt bidrag till det projektet. Tyvärr var inte vädret med på noterna men ett mysigt café lyckades man med ändå.

Trots vädret, med en nästan fullsatt bygdegård, hindrade det inte gästerna från att få sig lite kaffe. Det såldes hembakat fika samt även matbröd, knäckebröd och rabarbersylt man kunde köpa med sig hem.

Många i byn samt andra utomstående var mycket positiva till denna sort av evenemang och ville gärna se att det arrangeras igen.

Familjedag

Den 13 augusti arrangerades en familjedag vid

Hembakat

Festligt och fullsatt!

miljedag i Bortansbyn

Bortans bygdegård med alla sorters aktiviteter. Hoppa i hoppborgen, åka med häst och vagn, mata getter, åka skylift samt ansiktsmålning och hästridning.

Samtidigt hölls ett café med hembakat fika och matbröd, kaffe, dricka och korv med bröd. Många besökare var på plats under hela evenemanget, både från byn och utanför.

Med en full parkering plus lite till blev det full aktivitet på bygdegården. Med sol och fint väder följt av lite regn vid lunchtiden blev det ett lyckat evenemang.

Alla verkade nöjda, stora som små. En stor eloge till de som tog initiativet till dessa projekt samt såg till att de blev av: Ida Ivarsson, Isabella Fernström och Josefin Thorängen. Ett mycket fint arbete för hembygden i Bortan och samverkan med Bortans bygdegårdsförening.

Hoppas det fortsätter i framtiden!

Text och foto:

Marie Louise Lövstrand

Utställning om björk

Vackra lokalproducerade prydnadsföremål i björk

Kristina Bergaeus berättade om nävertraditionen i Bogen

'Vår "tjära" Björk genom tiderna' var temat för en utställning arrangerad av Gunnarskogs Hembygdsförening på Hembygdsgården första veckan i juli.

- Björken är ju så mycket, säger Ingmarie Jansson, en av initiativtagarna. Den har rötter, stam, näver och grenar och den har så många användningsområden. Man kan göra möbler, bruksföremål och smycken av björk och björken är byggmaterial.

Utställningen gav många fina exempel på vad björk kan användas till. Här fanns möbler tillverkade på Björkebo Möbler i Järperud, lampetter av Herman Olofsson i Bosebyn, en björksoffa av Hilding Eriksson i Taserud och många andra lokalproducerade bruks-och konstföremål.

I taket hängde vävda mattor med björkmotiv av textilkonstnärinnan Rose Mary Hägglund.

Bland utställningsföremålen fanns en korg med svarta, förkolnade björkflisor. Sådana kan man göra tjära av upplyste Ingmarie, och björktjära kan användas som bas i parfym. Den kan också användas som ingrediens i textilier, blandat med bomull. På ena väggen hängde en blåmönstrad klänning gjord av tyg som framstälts på detta sätt.

Utställningslokalens södra vägg täcktes av tavlor med björkmotiv av Arvika konstnären Jessica Stuart-Beck.

Kristina Bergaeus, som också ingick i styrgruppen, bidrog till utställningen med kontar, askar, skålar och andra föremål tillverkade av näver som hon samlat in i Gunnarskog och Bogen. Hon höll också två av i allt sju föredrag som arrangerades i samband med utställningen. Ett av hennes föredrag handlade om den skogsfinnska byn Axland i Bogen, dit Kristina flyttade från Göteborg för några år sedan, driven av sitt intresse för björknäver. -Näver var ett viktigt material i finnskogen och folk i Bogen kan nävertraditionen sa Kristna, som med hjälp av medtagna föremål demonstrerade hur

på Hembygdsgården

skickliga lokala näverhantverkare gick till väga för att skapa inte bara hållbara och slitstarka utan också vackra produkter. Hon framhävde särskilt kontmakaren Gunnar Magnusson i Axland och informerade om, hur intresset för näverslöjd upprätthållits i studiecirklar, kurser och andra aktiviteter på bygden. Skogskunnige Mats Andersson höll föredrag om björkens betydelse i ett bredare nationalekonomisk och ekologiskt perspektiv. Han talade om björkens betydelse för den biologiska aktiviteten i ett område, vilka arter som är beroende av björkar och hur man skyddar och vårdar sitt björkbestånd. Björken har bland annat den egenskapen att den motverka barkborrar och skogsbränder sprider sig inte lika lätt om det finns björkar i skogen. Mats talade också om den fantastiska utveckling som föregått inom skogsindustrin sedan ca. 1960-talet vad gäller avverkning, kartläggning och uppmätning av skog. Teknik-springet visualiserades med hjälp av ett par motorsågar från 1950-talet, en stämpingsyxa, måttband och andra föremål som man använde i skogen så sent som för ett par generationer sedan.

Det hölls också föredrag om näverstickning, växtfärgning och byggnadsvård och utställningens sista dag hade timmerkörning med häst och vedhantering som tema.

Text: Märta-Lisa Magnusson

Foto: Willy Ekmark

Björk; *Betula pendula* (Info Träcentrum)

Björken är Sveriges vanligaste lövträd och utbredd över hela landet. Två arter finns: Vårtbjörk och glasbjörk.

Utseende: Björken är ett ljust träslag där fiberstrukturen kan variera från helt slät till mycket flammig. (Glasbjörken har rakare fibrer och utvecklar ej flammighet.) Rödbrunfärgad kärna kan förekomma liksom svarta kvistar samt bruna spår efter bastflugor.

Beständighet: Björkvirke måste hållas torrt, om det utsätts för fukt ruttnar det lätt. Ej lämpligt för utomhusbruk utan speciell behandling.

Användningsområden: Tack vare den unika kombinationen av hårdhet och seghet används björk till möbler, snickerier, svarvade produkter och golv.

En skicklig näverhantverkare i Axland, Gunnar Magnusson

Ingmarie Jansson vid sidan av en korg med förkolnade björkflisor som man kan göra tjära – och parfym av.

Humlepälsbin i Gunnarskog

Det finns ett litet bi som kallas humlepälsbi. Biet ser ut som en liten lurvig humla. Honan är sammets svart utom på bakkroppen, hanen är övervägande ljusbrun med vit nos.

I början av 1900-talet var det nog vanligt i Skåne, Halland och även i Värmland. I slutet av 1990 trodde man att det var utgången i Sverige. Men jag tror det var 2004 som man hittade en liten koloni i en lervägg i Skåne. Ett projekt startades för att hjälpa biet.

Biet finner man idag i gamla tegelväggar som är murade av gammeldags lerbruk. Där blöter honan upp leran med vatten hon hämtat i krävan och bygger en gång. Överbliven lera petar hon bakåt med benen och bygger ett karaktäristiskt rör. Längst inne i gången lägger hon pollen och ovanpå det nektar. Ägget får sen flyta på nektarn. Mums för larven när den sedan kläcks. 2021 fann man överraskande ett litet bestånd humlepälsbin sydost om Årjäng. Då hade man inte rapporterat biet i Värmland sen 1950. Förra året besökte en bekant lokalen och berättade entusiastiskt om biet och dess levnadssätt.

Hustrun och jag äger ett gammalt torp i Tobol där vi brukar tillbringa somrarna. Vi brukar ta en morgonpromenad och på denna passerar vi en gammal tegelbyggnad.

Jag hade en svag aning om att jag där sett lerrör som påminde om det jag fått berättat för mej och googlat fram. Vi gick dit och kollade och visst där fanns humlepälsbin! Vi kontaktade länsstyrelsen och en representant för dem kom och kollade. Vi kunde räkna till mellan 50 och 60 honor som flög där. Sveriges individrikaste lokal?

Länsstyrelsen beslutade med ägarens medgivande att sätta upp "bihotell" på platsen. Bihotellet är en träkonstruktion med fack där man kan sätta in kassetter som är fyllda med lerbruk. I början av juni i år sattes där upp ett antal bihotell. Redan dagen efter började bina bygga i hotellen. Vid midsommartid kunde man räkna till över 200 bon! Varje hona kan bygga flera och dessa kan också grenat ut sig till flera kamrar. Vi berättade för vänner, grannar och släktingar om bina och att vi skulle få uppsatt bihotell vid vårt torp. Och vi fick tips om flera lokaler där det kanske fanns humlepälsbin. Och på minst fyra ställen till fann vi humlepälsbin inom några kilometers radie. På Falla och Lerbråten i Allstakan och i Järperud bland annat. Några spännande lokaler till har vi sett som vi ska inventera till våren.

I augusti kom länsstyrelsen och Björn Cederberg, Sveriges främste expert på bin och humlor, och satte upp fyra bihotell vid vårt torp. Fyra bebodda kassetter hämtades från lokalen där hotell sattes upp i juni och resten nya med lerbruk. Bihotell sattes också upp på ett par andra ställen i Gröttvål och Allstakan. Nu är det att vänta till skiftet maj/juni då det förhoppningsvis ska krypa ut nykläckta bin som svärmar och bygger nya bon i hotellen. Vi tror att det kan finnas humlepälsbin på fler ställen. En gammal hus- eller ladugårdsvägg av tegel med lerbruk i solvärmad sydläge kan vara spännande. Känner ni till såna får ni gärna höra av er till mig så kommer vi och kollar. Gunnarskog tycks ha blivit humlepälsbinas eldorado!

Text och Foto:

Börje Holgersson 0730-877028

BIK(e) mopedrally

Än en gång så fylldes Allstakan med blårok när Bortans IK arrangerade mopedrally. Rekordmånga åkare (totalt 177 stycken) startade på ett brett utbud av mopeder, allt från nyare

modeller till äldre trampmopeder.

Första varvet gick ner mot Berga, genom Gårdsås till Årbotten och tillbaka över Tobol. Efter vägen så fanns det ett flertal stationer och publik som placerat sig för att se rallyt. Andra varvet gick över Lyred och genom Bortan.

Nere på fotbollsplanen Kolstavallen fanns två praktiska stationer där man skulle kasta hästskor i mopeddäck och skjuta en linjal i en träribba, inte helt enkla uppgifter utan svårare än man kan tro.

Åkarna fick även hembakat fika som dagens funktionärer ställt upp med och i kiosken serverades det korb med bröd och våfflor i hög takt. Ett digert prisbord med rekordmånga vinster skänkta av olika sponsorer kröntes självklart av den moped som skulle utlottas.

Prisutdelningen inleddes med att vinnaren av rallyt, Noah Olsson och bästa dam, Johanna Johansson fick motta varsin smidesljusstake gjord av Mats Jonsson, Gunnarskog. Sedan efter spänd förväntan var det dragning på utlottningen av den renoverade mopeden och den lycklige vinnaren blev Bjarne Looman, som är uppväxt alldeles i närheten av starten. Han var mycket tacksam och tyckte att den var såpass fin att den passade som prydnad i vardagsrummet. Ett evenemang med mopedister som åkt över 60 mil för att delta och funktionärer mellan 10-80 år som bidrar gör detta till ett trevligt evenemang i bygden.

Text och Foto: Theres Nilsson

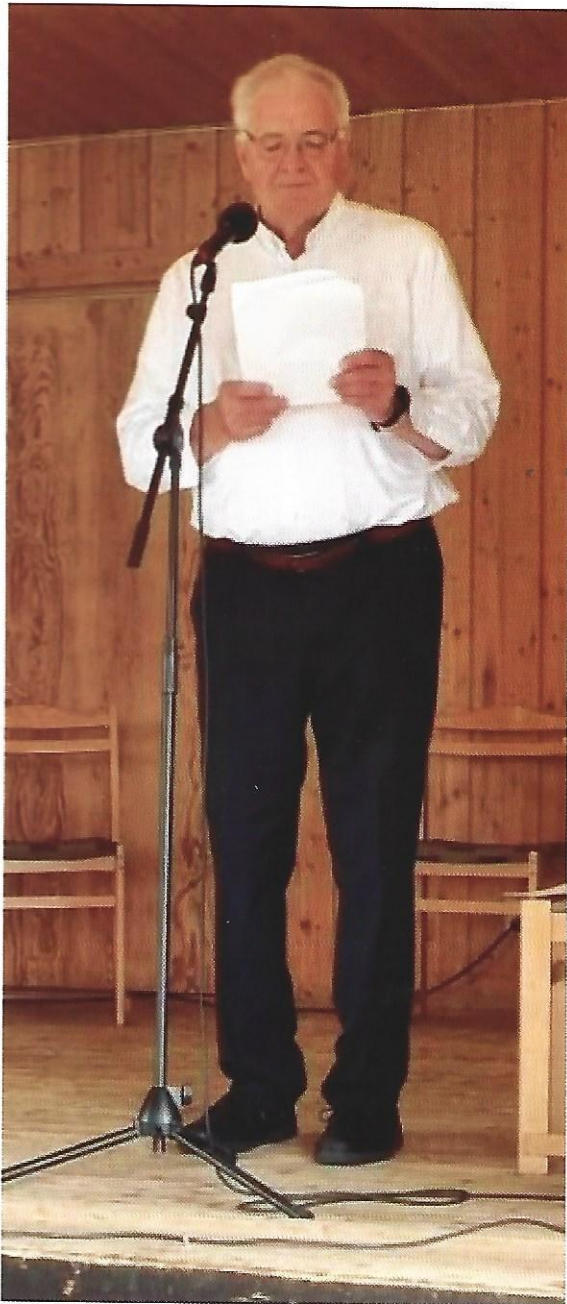

Noah Olsson, vinnare av rallyt med Johanna Johansson, bästa dam och trea totalt.

Bjarne Looman med sin vinst, den renoverade mopeden.

Gunnarskogs Hembyggs

Ingemar Johansson

På lördagen den 19 augusti firade Gunnarskogs Hembyggsförening 90 års jubileum på Hembygdsgården. Programmet inleddes av föreningens ordförande Ingemar Johansson som presenterade en överblick av föreningens 90 år, hur verksamheten i föreningen drivs nu samt en redovisning av hur Hembygdsgården har byggts upp. Emelie Axelsson förstärkte hembygdskänslan genom att sjunga "Strövtåg i hembygden" till ackompanjemang av Per-Olof Berndalen. Gamle prästen Thorgny Larsson Lantz, som har arbetat i föreningens styrelse i 40 år, höll ett intressant tal om händelser i föreningen genom åren. Han erinrade sig bland annat om starten av midsommarens kyrkmarsch 1983 då ortens spelmän och dansare tog täten och ledde hembygdsgårdens besökare till kyrkan i den ljusa sommarnatten. Sedan var det dags för musik, Magnus Ericsson och Per-Olof Berndalen bjöd på en mycket fin

P-O Berndalen o Emelie Axelsson

Jössehäringarnas Folkdansare

Förening, 90 årsjubileum

musikalisk upplevelse där de två lekande lätt improviserade fram kända evergreens och folkvisor. Jössehäringarnas Folkdansare med musiker hade en vacker dansuppvisning. En intressant detalj är att Jössehäringarna hade en dansuppvisning när den första byggnaden på hembygdsgården invigdes 1936, det var trevligt att på detta sätt knyta ihop historien.

Avslutande programpunkten var Urban Andersson som underhöll med berättelser, dikter och sång. Urbans formuleringskonst gav publiken många tillfällen till goda skratt. Det lyckade jubileet avslutades med ett hejdundrande tårtkalas på Logen där föreningens kökskommitté bjöd besökarna på tårta som de hade bakat och dukat fram. Firandet gav besökarna tillfälle att umgås och att reflektera över föreningens verksamhet genom åren.

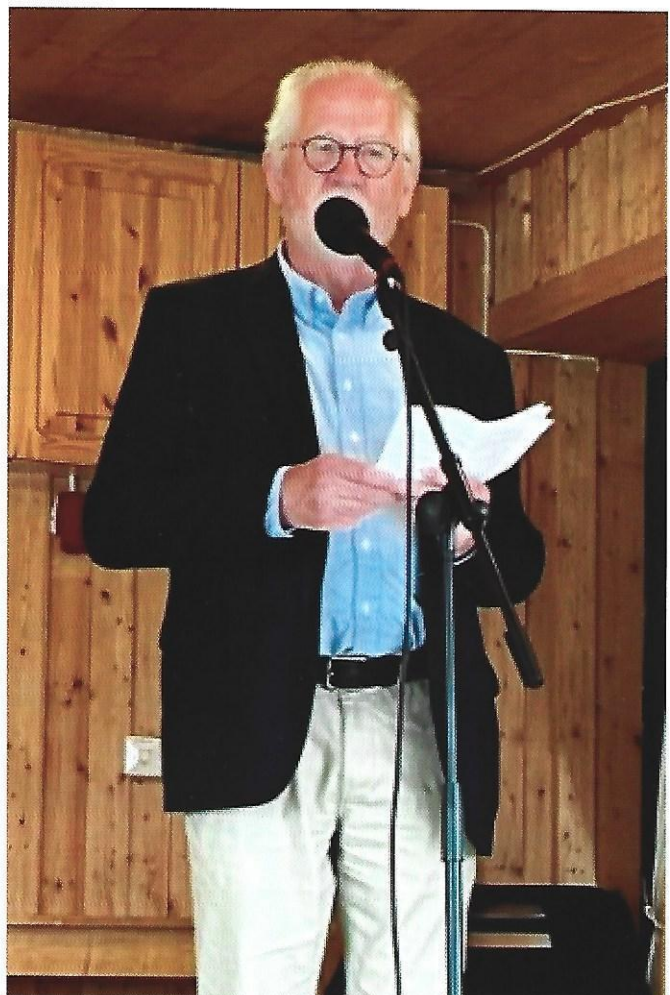
Text o Foto: Ingemar Johansson

Magnus Ericsson

Urban Andersson

Thorgny Larsson-Lantz

Musikalisk midsommarglädje

Med beundran upplevdes den sedan många år traditionsbundna, med spelemän i spetsen, nattliga vandringen i Gunnarskog, från hembygdsgården till kyrkan på midsommarkvällen. Lite mystik med en svagt, upplyst boning när publiken tar plats inför en väntande konsert, som denna kväll bestod av välljudande artister med inledande kyrkmarsch från Uppland. För glada välkomstord svarade kyrkoherde Torgny Lantz. Spelglädje på hög nivå framförde gruppen MP3, bestående av Gaers-flickan Mia Marin tillsammans med Nina och Mattias Pe´res, på två violiner och en gitarr i *Festpolska från Närke* och *Slängpolska från Småland* samt *Nattfågel* av Mia.

Varje midsommarnatt återknyts banden i midsommarkören som under ledning av Gunilla Lantz bjöd på *Se på din värld*, *Fram mellan bugande björkar* och *Fri som en fågel* med god hjälp av Catharina Algesten vid pianot och Roland Algesten på klarinett.

Fredrik Helgessons ljuvliga sångröst tillsammans med Peter Brorsson musik framförde kända toner med *Kvällsböna*, *Tonerna av Sjöberg*, en mycket passande *Sommarnatt* i det underbara vädret samt i kyrkliga sammanhang välkända *Panis Angelicus*.

Violinisten från Karlstads Universitet Bina Flensner tillsammans med pianisten Freja Apelqvist fängade sin publik med *Vocalise* och *Salut d`amour*, en härlig kväll för mångt musiköra, med förhoppning om fortsatt verksamhet.

Text o Foto: Kjell Kaspersen

Bina Flensner

FÄRG & CO.

Måleri & industrivård

0570-106 36

Traktorrally i Vålängen

Årets Traktorrally i Vålängen blev en lyckad tillställning med hela 32 startande ekipage

Inte en regndroppe på hela dagen och alla verkade nöjda och glada. Årets vinnare framröstad av besökarna blev Vildes fina lilla traktor.

Årets prisbord var välfyllt tack vare våra snälla sponsorer. Tack till alla som kom och tack till alla sponsorer

//Allstakans Byalag, Elin Larsson

Bil- & Industriservice

Reparerar alla bilmärken, traktorer och släpkärror.
Utför service, kamremsbyte, läser och släcker felkoder.
Jag finns i Lilla Årbotten, Dammylckan. Skyltat från Bygdegården i Årbotten.
Nya som gamla kunder hälsas välkomna.

Lars-Erik, Bil- & Industriservice
Tfn. 070-6320750

//ARVIKA FORDONSKONSULT

Tryggt • Smidigt • Enkelt

Köper, Säljer och Förmedlar alla typer av fordon.

Har du en bil, båt traktor eller något annat fordon för mycket? Dags att sälja men vill slippa besväret med påstridiga köpare? Jag köper eller hjälper dig att sälja ditt fordon, inget krångel för dig. Jag hjälper er också med att hitta er nya bil. Inget är omöjligt så hör av dig till mig så finner vi på bra en lösning

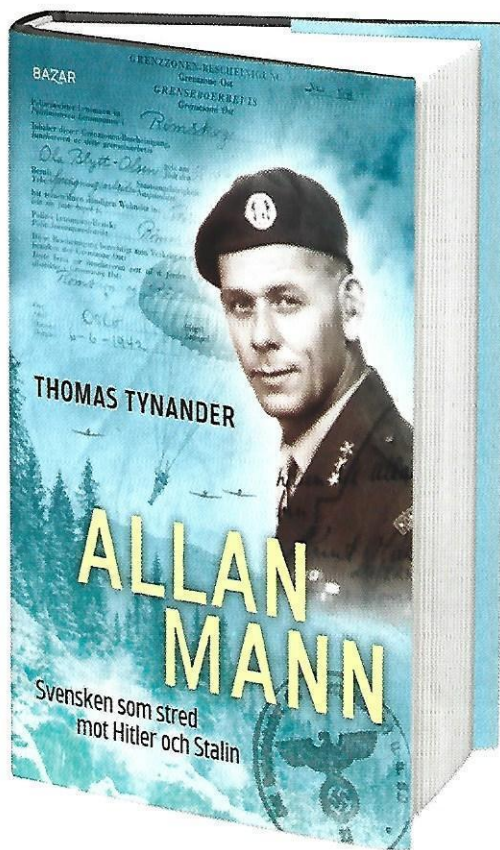
Välkomna!

Sverker Hvitt
Arvika Fordonskonsult Lilla
Årbotten Gunnarskog

VÅR BUTIK
0701.902.375

ÖPPETTIDER
Vardagar 10:00 - 18:00
Lördag 10:00 - 13:00
Ring gamla vänner besök så vi är på plats!

Bokrecension

Recension av boken "Allan Mann". Svensken som stred mot Hitler och Stalin

Författare: Thomas Tynander

Utgiven på Bazars förlag 2023, 475 sid

ISBN 978-91-8006-498-9

Boken handlar om Törebodasonen Allan Mann. Som 18-åring ansluter han sig som frivillig, på den finska sidan, i Finlands vinterkrig mot anfallande Sovjetunionen. Han får uppleva krigets verkligheter. Mann deltar, in i de sista timmarna före eldupphör, i strider vid frontlinjen och skadas svårt av granatsplitter.

Efter rehabilitering väljer Mann att följa sitt samvete och anmäler sig som frivillig i Norges kamp mot det anfallande Tyskland. Första insatsen görs i försvaret av Kongsvinger. Efter en rad aktioner mot den tyska krigsmaskinen i den norska fjällvärlden håller Mann på att stupa vid striden om Narvik. Striden förloras och tyskarna återtar Narvik.

Flyende från tyskarna, svårt skadad av granatsplitter och dragandes på en tillika skadad fransk officer på en hemmagjord kälke över fjället för skydd i Sverige, kollapsar han och fransmannen i en snödriva.

Efter en mycket lång sjukhusvistelse och rehabilitering låter Mann värva sig till kurir och agent i norska motståndsrörelsen. För kuriruppgiften över svenska gränsen har han anledning att nyttja kontakterna i kurircentralen i Arvika.

Där i källaren till Sveders Hörna ordnas detaljerna för uppdraget och på uppgjord plats väntar Arne Nilsson, Kolstan, Gunnarskog i sin taxi på att föra Mann och andra kurirer till gränsövergången vid Håvilsrudssätra.

Det är en rasande spännande bok i romanform med verklighetsbakgrund och som på ett trovärdigt sätt beskriver krigets vedervärdigheter och hur en ung man med hög moral kom att få betyda mycket i kampen mot stalinismen och nazismen under andra världskriget.

/Willy Ekmark

Tv Allan Mann som frivillig i finska vinterkriget, th hans krigsdekorationer. Foto: Wikipedia

Gränsövergången vid Håkerudstomta
Foto L-O Gäverth

Gunnarskog

**Välkommen hem.
Vi finns där du bor.**

Stavnäs-Glava
Försäkringsbolag

Försäkra lokalt!
Trygga försäkringar sedan 1842

Välkommen att kontakta oss!

Tel 0570-46 41 40
Info@sgforsakringsbolag.se
www.sgforsakringsbolag.se

LE Däck & Motor

Tel: 0570-31101

Bilreparationer, service, däck,
fälgar, hjulinställning, däckhotell,
datafelsökning, automatlådespolning,
ljusinställning, stenskottsrep. mm.

Mån-Fre 08:00-16:30, Mosseberg, Arvika

Välkommen in! Lasse o Emil

www.lemotor.se

**Gunnarskogs
Pizzeria**

Öppet alla dagar!

Mån-Tor 1200-2200

Fre-Sön 1200-2300

RING FÖR BESTÄLLNING

0570-351 00

Älgstråket 29, 670 35 Gunnarskog

Hjältar från Gunnarskog som under andra världskriget

Arne ”i Kôrstan” Nilsson och hans familj – hjältar från Gunnarskog som under andra världskriget hjälpte norska motståndsrörelsen

”Det föddes i oss en visshet: Frihet og liv er ett” – Nordahl Grieg den 17. maj 1940. Sverige var ”neutralt” under Andra världskriget. Sverige visade därför inga ställningstaganden eller sympatier, utåt - vare sig politiskt, militärt eller i radio och tidningar. Under den tyska ockupationen bildades olika motståndsrörelser i Norge. Flera av dessa använde Sverige som bas för sina kontakter med det allierade England. I Stockholm fanns den brittiska legationen på Strandvägen. MI 6 och SOE (Special Operations Executive) fanns på annan plats. Det fanns även svenskar som började hjälpa motståndsrörelsen från vårt ockuperade grannland. Arne Nilsson från Allstakan var en av dessa. En omfattande kurirtrafik mellan Norge och Sverige kom i gång tidigt. Kurirtrafiken såg till att information, vapen, utrustning och förnödenheter kom fram till motståndsmännen.

Alltid glade Arne ”i Kôrstan”. Han som körde oss barn på Järvenskolan eller Tväruds skola; i skolbussen, till badhuset och när vi blev lite större – i ungdomsåren – till Parkhallen i Arvika. Eller till Tvällens festplats. Listan över de gånger vi åkte med Arne kan göras oändligt lång. Fast det är omkring 35 år sedan, minns jag tydligt ljudet när Arne frikopplade och la ur växeln på bussen i backen ner mot Rackstad när vi närmade oss Arvika och badhuset som barn. Bussresorna till Arvika folkskolepark var en höjdpunkt. Att alla kom med hem igen känns idag helt osannolikt – men Arne kunde man lita på. Arne lämnade ingen. Vad många inte visste – eller pratade om – var att vi åkte med en riktig hjälte. Arvika blev en viktig knutpunkt för norska motståndsrörelsen på den svenska sidan under kriget. I boken om Allan Mann framkommer att Allan i oktober 1941, träffar de lokala motståndsmännen Helmer Sveder, klädhandlare, bankdirektören Östen Nilsson och taxichauffören Arne Nilsson. Motståndscentralen är lokaliserad till Sveders herrekipering på Kyrkogatan i Arvika som startade verksamheten några år tidigare. Alla dessa tre kommer efter kriget få utmärkelser av norska staten för sina insatser – men det hade de ingen aning om 1941.

De bara gjorde det som krävdes för att hjälpa broderfolket och sina vänner i Norge. Ingen enkel uppgift, nazister och tysksympatisörer fanns överallt. Även i Arvika.

Arne var bara 20 år 1941. Arnes uppdrag blev framför allt att svara för transport av kurirer och paket mellan Arvika och gränsen. Motståndsmännen Max Manus, Bjarne Holth-Larsen, Allan Mann och Gunnar

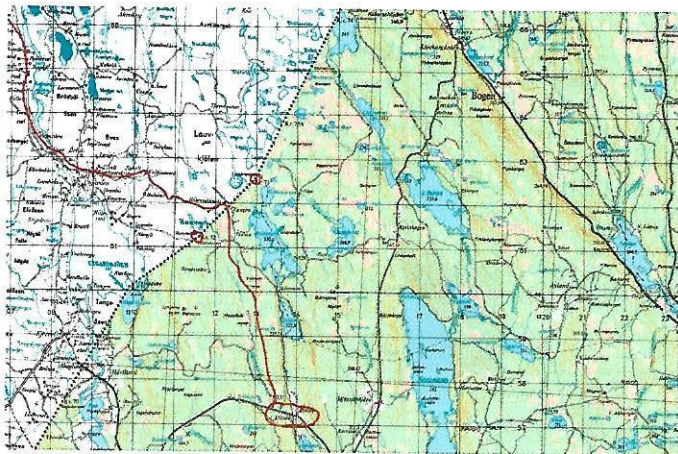
Arne ”i Kôrstan ” Nilsson och den medalj han fick efter kriget; Haakon VII:s Frihetsmedalje 13. september 1946 för sina insatser för Norge under kriget; ”for store fortjenester av Norges sak under krigen”.

Foto: Försvarets historiska filmarkiv

Sønsteby med kodnamn: ”Nr 24 eller Kjakan” med flera åkte med Arne. Oftast användes kurirrutten som passerade över Håkerudtomta som ligger i Austmarka, ett stenkast från gränsen till Sverige. Håkerudtomta, med värdfolket Emil och Alma Skoglund (Alma var från Bogen) blev ett nav på den mycket viktiga postvägen mellan Oslo och Stockholm som kallades ”Stockholmsruta”. En kurirrutt under ledning av Gunnar Sønsteby och var central för SOE. Sønsteby är den norska medborgare som blivit mest prisad för sina insatser under kriget. Bland annat har han som enda person hittills mottagit krigskorset med tre svärd, den högsta utmärkelse som delas ut i Norge. Sønsteby har dessutom mottagit Presidential Medal of Freedom, den högsta civila utmärkelsen i USA, som en av mycket få utlänningar.

”For meg betydde det alt. Jeg var avhengig av kontakt med Stockholm i Oslo, og vi var helt avhengig av en sikker rute. Den fant vi over her”, sa Gunnar Sønsteby om den här kurirrutten i en intervju med NRK 2004. Håkerudtomta som ett center i det illegala arbetet fortsatte ända tills frigöringen. Kurirer, sabotörer, och flyktingar blev väl omhändertagna med stor omtänksamhet. Alma ordnade med mat och husrum, medan de helt ovetande nazisterna och gränspoliserna patrullerade längs gränsen och i skogen runt gården. Om inte familjen Skoglund varit som de var, hade med stor sannolikhet många hamnat i fiendens händer i det här området. Hoten kom från båda sidor om den svensk-norska gränsen.

Andra världskriget hjälpte norska motståndsrörelsen

Gränsen, Norge – Sverige vid Håkerudtomta,

På svensk sida riskerade kuriren att bli tagen av tull, polis eller militär. Tyskvänliga medlöpare på båda sidor gränsen drog sig heller inte för att ange både norrmän och svenskar. Motståndsmännen hade falska pass, och det gällde att kunna svara för denna identitet, om de hamnade i förhör – såväl i Sverige som i Norge. En som blev involverad i sträckningen av den här viktiga kurirrutten var Bjarne Holth-Larsen. Bjarne var född i Kongsvinger och var en duktig idrottsman, i bland annat orientering, friidrott och skytte. Bjarne var välkänd med området mellan Kongsvinger och den svenska gränsen, och var även känd med västra Värmland där han deltagit i orienteringstävlingar före kriget. Bjarne var en av de första i Norge som satte i gång med illegalt arbete efter ockupationen – när de öppna striderna mot nazisterna var avslutade – vilket gjorde att han måste rymma till Sverige. Bjarne blev sen med i den brittiska underrättelseorganisationen SOE och Norwegian Independent Company No 1 (kompani Linge). Vid ett av tillfällena då Bjarne, i januari 1943, ska ta sig över gränsen från Norge väntar han tills de svenska gränsvakterna kommer patrullerades med skidor på den svenska sidan av gränsen. Snön faller lätt. Bjarne får ögonen på patrullen och ska ta sig över gränsen. Bjarne har fått underrättelseutbildning av SOE. Ingen får upptäcka att det kommer ett skidspår från Norge, därför bär han skidorna och sopar igen spåren efter sig med granris. När Bjarne tagit sig över gränsen tar han på sig skidorna och hoppar in i skidspåret efter de patrullerande svenska militärerna. Han följer skidspåret tills han kommer till en timmerkörväg, vilken han sedan följer söderut. Ungefär vid Älvtorp, norr om Bortan kommer Bjarne fram till en grusväg. Bjarne har avtalat ett möte med Arne som kommer körandes från Allstakan. Då Arne dyker upp hoppar Bjarne åt sidan och säger till Arne att köra

vidare, för Bjarne misstänker att han fått en militärpatrull efter sig. Arne kör vidare mot vägkorsningen i Häljeboda och mycket riktigt, där möter han patrullen. Arne stoppar och växlar några ord med patrullen som frågar om Arne har sett någon. Arne har inte sett en levande själ. Arne vänder tillbaka och kör lite vid sidan av sina egna spår för att täcka över eventuella spår efter Bjarnes skidor. Snart når han Bjarne igen och plockar upp honom, och de åker hem till Arne i Allstakan där han får mat, vila och ombyte hos "mor Nilsson" som motståndsmännen kallar Arnes mamma. Bjarne får på sig andra kläder och de fortsätter till Arvika och där tar han tåget vidare till Stockholm. Dagen efter blir Arne inkallad till förhör hos landsfiskalen. Där blir han tillfrågad om han har sett en person på skidor. Arne har inte sett någon – men han förstår vem de är ute efter.

Ett skäl till att gränsövergången vid Håkerudtomta aldrig avslöjades var att det var en ren kurirrutt – det vill säga att den inte regelbundet användes av flyktingar. Det var av stor betydelse att så få som möjligt kände till ruten. När freden kom hade många kurirer/agenter och medhjälpare passerat gränsen mellan Sverige och Norge med vapen, utrustning, paket och andra försändelser till och från London och Exilregeringen. Arne Nilsson var en hedersman och viktig person för denna verksamhet. Vår busschaufför var en hjälte som gav stöd till våra grannar när det behövdes som mest. När det brann i hela Norge. Arnes mamma, Ester Nilsson hjälpte motståndsmän under hela kriget med bland annat mat och husrum. Där fick de bo så ofta de behövde. I hemmet i Allstakan hade kurirerna till och med ett eget rum till att förvara sina saker. Det var perfekt då bostaden låg bra till i förhållande till norska gränsen. Även Arnes syster Aina var redan från början engagerad i motståndsarbetet. Alla som på olika sätt, efter var och ens förmåga, hjälpte våra grannar i Norge under kriget gjorde beundransvärda insatser. Låt oss aldrig glömma dessa hjältar! Frihet inte är instiftad i lag eller fungerar på ett sådant sätt att den inte kan gå förlorad. Tvärtom. En angripare kan ta friheten ifrån oss med vapenmakt och den kan glida oss ur våra händer, utan att vi märker det – om vi tappar förnuftet. Vi måste förstå vad frihet är. Vi måste använda den, vi måste kämpa för den och tjäna den. Då kommer friheten att stanna kvar! Kriget för Norges del slutade den 8 maj 1945, men för många som var med slutade aldrig kriget. Mardrömmarna av minnena från kriget levde kvar livet ut.

Text: Lars-Olof Gävert

Höstkryss 2023

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
14			15						16		
17					18						
19			20	21					22		
23			24			25		26		27	
28		29			30			31	32		
33				34			35				
36			37		38	39					
40			41	42					43		
44		45						46			
47											

Namn: Adress:.....

...

070-679 19 00
Stora Årbotten Skogskanten
67035 Gunnarskog

ICA Nära Thybergs

0570-32043

Kryssa på

Vågrätt

1. Sammansmältes.
13. Läses kanske med hjälp av kartbok.
14. Kan sväras.
15. Fanns ändå i Åmål.
16. Kan omge konstverk.
17. Kan man med spetsigt verktyg.
18. kan fiskodlare inneha.
19. Platina.
20. På vilket sätt.
22. Kan ses i skola.
23. Rolf Thorsson.
24. Typ av kraft.
25. Tror att han var norsk prins ett tag.
27. Är helt okänd.
28. Går det inte att tro på.
31. Boss.
33. Fin i Norge.
34. Läser många i västra Värmland.
35. Stiftsstad.
36. Paul Nilsson.
38. Adjektivisk slutled som avser antalet parter i avtal.
40. Arne Danielsson.
41. Tala.
43. Algerisk befrielseerörelse.
44. Nedstämda.
46. En typ av utsedda män.
47. Erhållna rön.

Lodrätt

1. Fullspikade.
2. Kan uppstå på aktiemarknaden.
3. Norskt tre.
4. Byggdes ofta med hjälp av lån.
5. Är eminens ibland.
6. Melodistrukturer i indisk musik.
7. Ledare i forntida Sparta.
8. Företas på ryggar.
9. Kotträäd.
10. Inte bra om man känner sig så.
11. Artbestämmande av växter.
12. Rasar omkull.
21. Har sin dag i juli.
25. Vanligt takmaterial på gotländska färhus.
26. Nekande svar.
29. Kommer man utifrån.
30. Gjorde hon gurka.
32. Är som gjord för hoppbruk.
35. Kan en häst bli her i varste fall.
37. Ge till känna något fördolt.
39. Huvudstad i Europa.
42. Sällsynt.
45. Paul Fredriksson.
46. Donera.

Korsordmakare: Gunnar Lidberg.

Lycka till!

Förslag till lösning skickas in till:

Maja Olsson, Tvärud 67198 Gunnarskog

Märk kuvertet "Korsordet"

De två först öppnade rätta lösningarna belönas med lotter!

Vinnare Sommarkryss 2023

Ingelöv Månsson, Fredros

Sören Törnqvist, Abborrsjön

www.arvikafarmartjanst.se

P-O Ålander 070-523 2547
Jan Olsson 070-677 2562
Jan Berggren 070-360 7220

Krysslösning nr 2

1	T	2	R	3	E	4	H	5	Ö	6	R	7	N	8	I	9	N	10	G	11	E	12	N
13	O	A	S	E	R					14	Y	R	A	N	D	E							
15	B	R	A	S	O	16	R			17	A	S	I	A	T								
18	O	A	U			19	N	E	20	C	K	A	R										
21	L	S		22	Ä				23	X	I		R						24	F	O		
		25	T	26	O	L	27	L	E	R	28	S	E	29	R	U	D						
30	B	E	R	G	A					31	R	O	T	E	R	A							
O		32	F	Ä	G	33	L	U	M					34	S	U	G						
35	R	36	U	E						37	B	Ä	S						38	J		S	
39	T	R	U	40	G	A	S							41	K	A	42	F	K	43	A		
44	A	B	S	O	L	U	45	T	A								46	R	O	N			
47	N	O																					
				48	A	K	T	E	R	L	I	G	A										

Vi har ett stort hjärta för trycksaker!

Med vår produktion i offset eller digitaltryck kan vi hjälpa dig ta fram trycksaker i både små och stora upplagor efter dina egna behov. Vi producerar allt från flyers, affischer, böcker, tidningar, visitkort, brevpapper, kuvert, etiketter m.m.

ORIGINAL

Behöver du hjälp med broschyr, logotyp, annons eller kanske en bok så kan vi göra originalarbetet åt dig. Smidigare blir det inte!

SNABBA LEVERANSER

Mindre beställningar blir tryckta digitalt och är oftast färdiga för leverans på beställningsdagen. Snabbt och säkert!

**RAMSTRÖMS
TRYCKERI**

info@ramstromstryckeri.se • www.ramstromstryckeri.se
0565-140 50 • Sundgatan 13, 686 22 Sunne

– Service med garanti –
TV, stereo o hemelektronik, parabol o
antenn

Lars-Erik Persson
Fallängsvägen 39, 67151 Arvika
Tfn. 0570-71 14 70
Mobil: 070-650 99 29

Vassvikens Motorservice

Lämna in era trädgårdsmaskiner
för service och reparationer till
Vassvikens motorservice.

Nu även service och
reparationer av Gardena och
Husqvarnas robotklippare.

Även försäljning av nya
maskiner.

Ring Stefan

0570-33126
070-2415602

Westra Wermlands Sparbank

Vi är en bank med en tydlig idé!

Vi är en bank som du kan lita på och som anstränger sig lite extra för ditt bästa. Varje år låter vi en del av vinsten gå tillbaka till olika projekt och verksamheter som är till glädje för människorna här. Det känns väldigt meningsfullt att kunna bidra till att västra Värmland växer och utvecklas.

Det är den riktiga vinsten!

Vår vinst stannar i västra Värmland

www.wwsparbank.se

Gunnarskogs Bygdelag
Larstomta Stommen
670 35 Gunnarskog

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Rätt trädslag på rätt mark.

Planerar du för åtgärder i din skog?

Just nu är det viktigt att hålla koll på sin skog och se över vindfällena eftersom granbarkborrarna haft en gynnsam vinter.

Diskutera gärna anpassade trädslag och fördelning med din skogliga rådgivare.

Kontakta din skogliga rådgivare för mer information.

Skogliga rådgivarna:

Carl-Olof Ingels

Arvika, Säffle

Tel: 010-482 81 93

Sms: 070-322 65 25

Magnus Severinsson

Eda, Arvika

Tel: 010-482 82 00

Sms: 070-322 65 67

mellanskog.se

 MELLANSKOG